

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0407U004281

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 06-11-2007

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шелест Тетяна Миколаївна

2. Shelest Tatiana Nikolayevna

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 01.04.07

Назва наукової спеціальності: Фізика твердого тіла

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 15-10-2007

Спеціальність за освітою: 7.090411

Місце роботи здобувача: Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"

Код за ЄДРПОУ: 02071180

Місцезнаходження: 61001, м. Харків, вул. Кирпичова, 2

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 64.245.01

Повне найменування юридичної особи: Інститут електрофізики і радіаційних технологій НАН України

Код за ЄДРПОУ: 14351499

Місцезнаходження: вул. Гуданова, 13, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61024, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"

Код за ЄДРПОУ: 02071180

Місцезнаходження: 61001, м. Харків, вул. Кирпичова, 2

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 29.19.11

Тема дисертації:

1. Вплив вакансій селену на електрофізичні властивості квазінизьковимірних систем NbSe₂ та NbSe₃
2. Influence of selenium vacancies on electrophysical properties of quasi-low-dimensional systems NbSe₂ and NbSe₃

Реферат:

1. Об'єкт - процеси дефектоутворення в квазінизьковимірних системах. Мета - встановлення процесів утворення вакансій селену в квазінизьковимірних системах NbSe₂ та NbSe₃ та з'ясування впливу вакансій на електрофізичні властивості цих систем. Методи - вимірювання температурних і температурно-часових залежностей електроопору, відносного видовження, рентгенодифрактометричний аналіз, теоретичний аналіз впливу вакансій на температурну залежність електроопору. Результати, новизна: встановлено значне відхилення температурної залежності електроопору квазінизьковимірних монокристалів NbSe₂ і NbSe₃ від лінійності вище 400 К, яке обумовлене утворенням вакансій селену. Встановлено залежність ефективної енергії утворення вакансій селену від часу витримки для монокристалів NbSe₂, яка обумовлена перерозподілом носіїв заряду при зростанні концентрації вакансій. Вперше виявлено аномально високе (до

150%) значення температурно-залежної частини вакансійного внеску в електроопір монокристалів NbSe₂ та NbSe₃. Запропоновано теоретичну модель для пояснення аномально високого значення температурно-залежної частини вакансійного внеску в електроопір для NbSe₃, яка ґрунтується на різному характері розсіювання електронів, які належать до різних структурних ланцюжків квазіодновимірного NbSe₃, на дефектах ґратки і на фонах. Галузь використання: фізика твердого тіла, фізика низьковимірних систем

2. The object of study: processes of defect formation in quasi-low-dimensional systems. The aim of investigation: setting of processes of selenium vacancies formation in quasi-low-dimensional systems NbSe₂ and NbSe₃ and clearing up of influence of vacancies on the physical properties of these systems. The methods of investigations: measurements of temperature and temperature-time resistivity dependencies, thermal expansion, x-ray investigation, theoretical analysis of influence of vacancies on temperature resistivity dependence. Results, novelty: considerable deviation of temperature dependence of resistivity from a linearity above 400 K it was revealed for quasi-low-dimensional monocrystals NbSe₂ and NbSe₃. It is caused by selenium vacancies formation. The dependencies of effective energy of selenium vacancies formation from time exposure for monocrystals NbSe₂ was established. It is caused by redistribution of charge carriers with the increase of vacancies concentration. An anomalous large value (~150 %) of temperature dependent part of vacancies contribution to electric resistivity for monocrystals NbSe₂ and NbSe₃ was firstly discovered. A theoretical model for explanation of a great value of temperature-depended part of vacancies contribution to electric resistivity in NbSe₃ was proposed. It is based on a different character of the scattering on lattice defects and phonons for electrons localized on different structural chains of the quasi-one-dimensional metal. Field of application: solid state physics, physics of low-dimensional systems

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мамалуй Андрій Олександрович

2. Mamalui Andrey Aleksandrovich

Кваліфікація: д.ф.-м.н., 01.04.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кошкін Володимир Мойсейович

2. Кошкін Володимир Мойсейович

Кваліфікація: д.ф.-м.н., 01.04.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Феодосьєв Сергій Борисович

2. Феодосьєв Сергій Борисович

Кваліфікація: к.ф.-м.н., 01.04.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Клепиков Вячеслав Федорович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Клепиков Вячеслав Федорович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.